

הרב מאיר רוטמן

בחייב הוצאה ממון להשבת אבידה

שאלת:

א. רואבן שראה פסק עירוני העומד ליתן קנס למכונית שחנתה בצדיה הדרך עקב אי תשלים דמי הניה במדחן (מכשור בו משלמים כסף עבור הניה) הניצב שם בצד הדרך. האם חייב רואבן מדין השבת אבידה לשים כסף במתќן על מנת שלא יקנס בעל המכונית או שאינו מחויב להוציא ממון משום השבת אבידה?

ב. רואבן מצא אבידה, ויש צורך להוציא ממון עבור הובלת האבידה לבתו. האם מחויב להוציא כסף על הובלה, ובשיעור בעה"ב ישלם לו ההוצאות. או דלמא אין מחויב להוציא ממון דשמא לאמצא את הבעלים, ונמצא שהוצאה ממון בתרנגול. וכן בשמץא דבר שיש תורה הרבה להביאו לבתו האם מחויב להטריח את עצמו עבור זה, אפי' בשלמותו לא היה טורח כל כך. או שאינו מחויב לטורח עבור זה כלל?

תשובות:

קס עבورو מחויב להציג מדין השבת אבידה. (ועיין לקמן אותן ט' מש'ב) אלא שיש לדון אי מחויב להוציא ממון על השבת אבידה או לא.

ב. סיבת הפטור מחויב השבה כשמפסיד

הנה יש לדון אי מחויבים להוציא ממון על השבת אבידה. או באופן שיש לו הפסיד משום ההשבת האבידה, כגון: אברך כולל, או עובד שמפסיד מאיתרו, או מהיסרו, האם גם אז מחויב להשביב אבידת חברו, או שנאמר שהפסיד קודם, דבדין השבת אבידה יש מצות עשה ד"ה שב תשיבם" וב"העשה" של השבת אבידה נחלקו הופסקים אם נתחייב רק בהגבתתו ובן דעת הסמ"ע

א. השבת אבידה בהצלת חפצים בראשית דברינו נקדמים הקדמה קצרה. הנה במצבות השבת אבידה כלול ג"כ חוב למנוע היוק ממון חברו וכלשות המחבר בחו"מ סי' רג"ט, אם ראה מים באים לשטוף שדה חברו חייב לנדר בפניהם כדי להציג. וכן מבואר בס' רס"א סע"י ב' וז"ל מצאה רועה בין הכרמים חייב להחזיר משום אבידת קרקע, לפיכך אם היו הכרמים של עכ"ם אינה אבידה ואינו חייב להחזיר. ואם חשש שהוא יחרגנה העכו"ם בשימצאה מפני שהפסידה הכרם ה"ז אבידה ונוטל ומבריז. הג"ה וה"ה במקומות שפורען קנס מבהמות שרוועים בשדות אחרים. ע"ש. היוצא מהנ"ל גם באופן שנוף הדבר אינו אבוד אלא שפורען

של דבר, וזה בחבית יין ונძק כר הדבש, ואמר בעל הדבש לבעל היין שפוך יינך והצל דברי, ד"א לצריך לשופך מדין השבת אבידה ו"א דאי"צ לשופך משום דיכול לומר ביני אני חפי. אבל בלאה גם הם יסברו לצריך לשופך יין להציל דבר החבירו. וא"כ בשבתו במעותיו מהויב להוציא ממון עברו השבת אבידה. אלא דיש לפפק בו, דהא בגין מי יימר שהבעלם יחוירו לו, הא בעלים לא התחייבו לו כלום. ובכח"ג שאמרו לו בעלים שיחוירו לו מהויב וכ"ל. ומארך ניסא אפשר לומר דהסמ"ע בס"ר רס"ד סע"ה מיררי שהבעלים נמצאים שם ומשו"ה צרכיהם בעלים להתחייב לשלם לו, דאל"כ הוה כהנתה שלא ישלו לו, וכמבוואר שם ובסי' רס"ד סע"א, אם בעלים שם, ולא התנה הפועל עם בעלים, דאין לו אלא שכרו, ולא מה שהפסיד מוה שהמרוطبع). משא"כ בגין שלא היו בעלים כאן יתכן דמחויב להוציא ממון להחיב אבידה, דאין כאן גינוי דעת לפטור. ולכארה כ"ז מיררי ביש עדים, או באופן שיכول להוכיח שהיה שם פקח באותו שעת, כגון שمرאה לו דוחות מכוניות סמכות וכדו, דאל"כ אי"צ בעלים לשלם לו כלום כדי יימר שהיה שם פקח, וכמבוואר בנתתי סי' ש"ג סק"טן וכ"ש באופן שמכיר ובטוח בו שיחoir לו בספו מהויב להוציא ממון להשבת אבידה. ועיין פרישה סימן רס"ז סעיף ב' דמדבריו משמע Napoli דמחויב להוציא ממון לנדור שדה חבירו להצילו

ב似ין רנט סק"א וע"ש בט"ז בשם הנ"י דמשעת ראה נתחייב בה"עה", ובלאו של לא תוכל להתעלם לכ"ע עובר משעת ראה. וגם "לאו" שלא תוכל להתעלם, ובכל התורה כולה בשיש ציווי מפורש מהויבין להוציא ממון ע"ז, מ"ט בהשבת אבידה יש דין מיוחד הנלמד מהפסוק "אפס לא יהיה לך אבינו", דעל הפסר ממון או ביטול מלאכה שלו מלחמת השבה, "שלו קודם". וכמבוואר בש"ע חוות בס"ר רס"ד ע"ש דאין מהויב להפסיד ממשלו אפי' דבר מועט כדי להציל לחבירו אפי' הפסר מרובה כאשר מי שיפרע לו אח"כ מה שהוציא. הנ"ג בעניינו באופן שאינו יודע מי הם בעלים של הרכב, ולא יכול לקבל בחורה את כספו, פטור משום השבת אבידה, וכמו שנלמד מהכתוב "אפס לא יהיה לך אבינו".

ג. חיוב ההשבה כשלא מביר את בעלים

אלא דיש לדון באופן שמכיר את בעל הרכב יוכל אח"כ לתבוע את כספו מהבעלים ועיין לקמן אותן ח'ן, האם צריך להוציא ממון בשיכול לתבע מהבעלים או שאינו מהויב להוציא ממון בכח"ג.

وعיין בחו"מ סי' רס"ד סע"ה, ובס"ע שם דבאופן שיקבל ממונו בחורה מהויב להוציא ממון להשבת אבידה. ועיין שם דמיורי כשבעל אבידה אמר לו אשלים לך כל שכר פעולתך. ונחלקו הראשונים (חובא ברמ"א שם) בשזה בא בחבית

לשמעון אל תיקח הסום כלל כי בעלי ג"כ צrisk לרכוב עליו מיד עבר עסק אחד וכו' ואם לא ילך יהא הכל נפסד בודאי, אמר שמעון כמה הוא העסק " ליטרין אני צrisk לסום עבר מאה ליטרין אפרע מיד לרואון" ליטרין ואכח הסום וכן אשלים ג"כ שכחו, כי הסום עומד להשכיר, ולכך ונאנס בדרך, עכ"ל. ונסתפק שם התח"ד אי שמעון הוה בגולן כיון שלקוו שלא בראשות וא"כ חייב באונסין, או דלמא כיון דלקחו להציג את שלו ולשלם לרואון הפסו הוה בלוקח ברשות בי"ד ודיננו בשוכר ופטור מאונסין, ומסיק שם שזה תלוי בחלוקת הראשונים בהא דוח בא בחביה יין וזה בא בחביה דבש ונძק הדבש אי יכול בעל הדבש לכופף את בעל היין לשפוך יינו להציג דבריו או אין יכול לכופף, אף שרצו להשלים הפסו. ומהנה מוכית רע"א דינו דאף בחזאת ממון (ולאו דוקא בין לבר, אלא גם בין של אחר) אייכא מחלוקת הראשונים אי יכול לכופף או לא, שהרי בעובדא דתח"ד היה רק מניעת רוחה בעסק ואפ"ה חשוב להה תח"ד גולן לפי הראשונים דסביר דבעל הדבש אי לכופף בעל היין לשפוך יינו.

מצ"ג דהא סוף סוף הרי לicked את הסום של חבריו שלא מדעתו, ומשו"ה חשב בוגולן דהא חפץ חבריו בידו, וא"כ הריא"ז בשביבת "יינו", ואפ"י שהוא רק למניעת רוחה בעסק. משא"כ בחזאת ממון סתם, כמשמעותה לו שלא יפסיד, מה"ת שלא יהא חייב לכופף וצ"ע. ואולי אפשר

משפטון, ואח"ז יחוור ויבקש שכרו מבעל השדה, עי"ש. ואף שיש לדחות דבשדה וגם גבי יין הנ"ל תפום בידו ממון הבעלים, וא"כ הריחו בטוח במעותיו ומשו"ה חייב, וככל' בנ"ד כשבטוח במעותיו חייב. אבל כשהאינו בטוח במעותיו (ראינו מכיר הבעלים וכיו"ב) אינו מהויב.

ד. שיטת רע"א וחוו"י בזה.

בגהנות רע"א שם (ס"י רס"ד סע"ה) מביא תרומות החדש שחולק על הסמ"ע וס"ל דוחצתת ממון, אפי' באופן שיקבלו בחורה תלוי בחלוקת הראשונים שמכיא הרמ"א אי מהויב לשפוך את היין כדי להציג את הדבש, או שאינו מהויב, ומיריר שם באופן שהבעלים מבטחים לשלם לו כל הויקו. ובכ"ב בשוו"ת חוות יאיר ס"י קס"ה דבחשבת אבידה אין מהויב להוציא ממון (ואפ"י היה זה ממון הבעלים) אף כשהניע לידיו ממון הבעלים. וא"כ בנ"ד אין מהויב להוציא ממון אף כשהבעלים שם ומתהיבים שהיזרו לו ממונו, ואף באופן שיש בידו ממון הבעלים.

ה. ראיית רע"א, ויישובה

אמנם ראיית הרע"א אין מובן לבוארה, דראייתו הוא מתשובה תה"ד שכתב זיל' לרואון היה לו סום בביתה ויצא לשוק ובא שמעון לבתו ולכך הסום לרוכב עליו מעור חוב אחד שאם לא ירכב עתה עבورو יהא בודאי נפשה, והחוב הוא בערך מה ליטרין ושום סום אחר לא נמצא לו, ואמרה אשת לרואון

מוטל על כל הציבור ולא רק על היחיד בלבד, ואולי אפשר לומר שתלי בחלוקת הפסקים אי בלאו שאין בו מעשהogenous "לא תעמוד על דם רעך", מהויב להוציא כל ממונו, וכן כתוב הפ"ת, וביד אליה לא כ"ב, ועיי"ש].

ובהכרה צריך לומר שדעת החוו"י שאף להציל גוף חביו אין חייב להוציא ממון באופן שלא יקבלם בחורה, ונילוי התורה "לא תעמוד על דם רעיך" הוא באופן שבתו במעותיו, ועיי' אמרינן בגין דבחשתת ממון חביו אין חייב להוציא ממון והינו אף' בשבותה במעותיו.

שוב מצאתי להדיא שי' ריש"י בהוכנס (דף ס) בסוגיא דמהו להציל עצמו בממון חביו, דמפרש את מה ששאל רוד, האם מותר להציל עצמו בממון חביו או לא, והשיבו לו דמלך פרץ נדר וכו', הא אחר אסור. אמן בתוס' שם מבואר שודאי מותר להציל עצמו בממון חביו, והאיבעיא היא רק אם יהיה חייב לשלם אח"כ, ע"ש. ובאמת עיין באוצר מפרשי התלמוד שמביא ע"ז כמה שי' הראשונים בזה ויל"ע בזה.

ג. שיטת הנתיה"מ ושו"ע הגרא"ג. וביאור בדברי הרמב"ם

ולдинא כתוב הסמ"ע בהרמ"א שמהויב להוציא ממון להשנת אבידה באופן שבתו שיחירנו לו וכן מבואר להדיא בנתיבות (בסי' קכח סק"ג) דמהויב להוציא ממון להשנת אבידה באופן

רכין שהסום שם עמד לשכירות, ומהיו אח"כ בעין משוויה לא חשיב בגולן. אף כשהנילה בעל הסום דעתו שאינו רוצה להשבריו וחשיב לאינו עומד לשכירות, ס"ס מהויב בעל הסום להשבריו מדין השנת אבידה לש"י המחבר.

ו. ראיית החוו"י, ויישובה

ונם ראיית החווות יאר איןנה נהירה לבארה, דראייתו הוא מגמי סנהדרין דף עי. דתניא מנין לרואה חביו שהוא טובע בנחר וכו' שהוא חייב להצילו תלמוד לומר לא תעמוד על דם רעיך ומקשין והא מהתם נפקא והשבותו לו לרבות אבידת גוף, וממשני אי מהתם זהה אמיןא הנה מיili בנסיבות אбел למטרח ומיגר אנורי אימא לא קמ"ל. ומה הוכיה החווות יאר להציל ממון חביו אין'צ להוציא ממון כלל אף בשבותה שלא יפסיד מוה. יותר ע"ב כתוב, דאף באופן שיש ממון חביו בידו אין'צ להוציא ממון להציל ממונו של חביו ע"ש.

וצע"ג מנ"ל הא, דלמא בכח"ג שבתו שלא יפסיד מהויב ג"כ להוציא ממון בהצלת ממון חביו, אלא דבחצלת נוף חביו חייב להוציא ממון אף באופן שאינו בטוח שלא יפסיד, וזה ילפינן מהפסוק "לא תעמוד על דם רעך". ובאמת יש לדון באופן שיכל להציל נוף חביו ע"י שיזכיא כל ממונו האם מהויב בכך, ולכארה אם הוא נמצא שם בלבד חייב, ובאופן אחר, החויב

יהיה בך אביוון, ואולי יש לחלק הצלת נופו מהצלת ממונו, דבחצלה ממון חברו אינו מחייב להוציא ממונו עבור חברו (רכשיציל ממון חברו יפסיד ממונו) דשלו קודם. וזה ילפינן מאפס לא יהיה בך אביוון אם לא אופן שבתו במעותיו. משא"כ בחצלה נופו דריש בוה משום "לא תעמוד" שבזה לא פטרה תורה, ובג"ל.

ת. ג' סיבות לפוטרו

אף לדעת המחייב

ובנד"ד בשראה פקה העומד לכתוב דו"ח לחונה שלא שילם עבור התנית, ומביר את בעל הרכב וቤתו על חורת ממונו, יתחייב לשלם עבورو במדדן ע"ט שלא יכנס מדין השבת אבידה. אמן יתכן לפוטרו מכמה טעמיים: א) אבידה מדרעת, והיינו כיון שבבעל הרכב ידע שפקח עלול לעבור שם ויכתוב לו דו"ח על מה שלא שלם, ובכל אופן התעלם מות, הרי שכחה"ג אין חיוב השבת אבידה, רהה כמותה ועומד לזה, וכמ"ש בהדיא בטור ח"מ (ס" רפס"א סע"י ב) בדין מצא בהמת ישראל בכרם עכו"ם במקומות שהורגין בהמה המוקת בלא התראה, חייב להחזירה דין לך אבידה נдолה מות, אבל במקומות שמתירין והתרו בו ולא חשש להוציאת, אבידה מדרעת היא, ואין חייב ליטפל בה. וא"כ בנ"ד נמי כיון שבבעל הרכב אינו חושש על ממונו, אינו חייב לשמר על ממון הבעלים נאם לא אופן שידוע לנו שנאנם, ויל"ע בזה. ב) עוד יש לפוטרו רהא כתב בפתחי תשובה ס" רס"ז

שבתו שיוchor לו ממונו. דהשו"ע פסק דיש"ש הו"ל לקדם אף בשכר, וש"ח הו"ל לקדם ברועים ובמקלות בחנים. וכותב ע"ז הנתיות דמדין השבת אבידה צרייך גם הש"ח לקדם בשכר נויקת אח"כ את השכר מבעה"ב, ומ"כ המחבר דש"ח צרייך לקדם בחנים, היינו בדיעדן בשלא קידם ברועים ובמקלות בשכר, דלא זה פושע, וע"ש, וכן פסק בש"ע הרב בעל התניא ס"ד ד' דיני מציאות ופקודון הלכה נ' זיל הרואה מים באים לשטוף שדה בעל חברו וכו' חייב הוא לטרוח בכל כוחו להציאו, אבל אינו חייב להוציא ממון ע"ז, אא"כ ידוע בבירור שהבירו ישלם לו מעצמו, עב"ל. ומוכח מדבריו דבכח"ג שבתו במעותיו חייב להוציא ממון להשבת אבידה. יותר ע"כ לפי מש"כ הרמב"ם בספר המצוות (לי"ת רצ"ז) שאם אינו מציל ממון חברו עובר גם על "לאו" ד"לא תעמוד על דם רעיך", וחייבו הח"ח בפתיחה לאחבת חסיד ודרלא כהחות יair הג"ל ועוד אחרים שכתבו בחצלה ממון חברו אין איסור בזה) וא"כ ודאי מחייב להוציא ממון גם בחצלה ממון חברו. אמן לפ"ז צ"ג לפי שי הרמב"ם וכו' דוגם בחצלה ממון דאי"ע לאו דלא תעמוד על דם רעיך א"כ אמאי פטור כשאינו בטוח במעותיו, ומאי שנא מהצלה נופו. וע"כ צ"ל דהא דאי"ע להוציא ממונו הוא משום דין דאפס לא יהיה בך אביוון, דין חייב להוציא ממון, דשלו קודם וכו'. וא"כ צ"ע אמאי אמרינן בחצלה נופו דצרייך להוציא ממון בכלל גוני, הא יש מיעט דאפס לא

ט. חיוב הבעלים בהוצאות המשיב
 כשהחכנים ממון לדוחן והציל חבירו מן הকנס, לבארה הדין דחבירו חייב לו כל מה שהוציא, מדין יורך דמשלם לו מה החוצאה. ואין זה דומה לפורע חוב של חבירו שלא מדעתו דפטור, דשאני התם שיכול לומר לו אולי היהתי מסתדר עם המלווה למחול לי וכדו, משא"כ הבא מיררי שהפקח היה ודאי מהיבנו קנס, וכמו שהיליקו התוס'. ואף אם הכנים בסוף בשעה שלא היה שם פקט, ולבסוף עבר פחק וניצל על ידו מקנס יתחייב ג"כ מדין יורך, ובג"ל. אולם יש לדון באופן שעלות התחיה היא רק 1 ש"ח אלא שלמציל לא היה מטבח של 1 ש"ח וחכנים מטבח של 5 ש"ח, האם יתחייב הבעלים לשלם לו بما שהצילו והיינו שהוא יכול להצילו בפחות מזה, או שצורך לשלם למציל את כל ה-5 ש"ח כיון שלא היהת אפשרות אחרת להצילו הכא. לבארה נראה דצורך לתת לו 5 ש"ח וכמボואר בחו"מ (ס' רס"ד סע' ג) באופן ששתף נהר המרו וחמור חבירו שלו שווה ק' ושל חבירו ר' שצורך לשלם לו דמי המרו שהפסיד הכא נמי צריך לשלם לו מה שהפסיד בגללו, ע"ש.

י. בשאי להוביח הוצאותיו, פטור
 והנה כל מה שכתבנו לעיל במלוקת הראשונים אם חייב להוציא ממון להשבת אבידה או לא הוא דוקא באופן שיכול להוביח שהוציא ממון בנזון שיש לו עדים ע"ז, או שהוא מוחזק בדבר וייש לו מיגו ע"ז ועין נתיבות ס"י ש"ג סק"ז] דאו יכול להוציא ממונו מבעל

סק"א בשם רע"א שאין שם בראותו שהיה שומר חפץ של עכו"ם וקיבל עליו אחריות שמירה ונאבד ממנו החפץ בכתב רע"א דנראה פשוט שיש על המוצאו חיוב השבה, אף דגוף החפץ הוא של עכו"ם מ"מ מציל את היישראלי מן ההפסר שהיה צרייך לשלם להעכו"ם עבור החפץ. אמנם מביא שם בשם חבירו מו"ה יישראלי שמקפק בזה דאפשר לומר שלא איקרי אבידת אחיך ומביא ראייה ע"ז, ע"ש. ומסיק הרע"א דעתך לדינה. וא"כ לש"י ר' יישראלי יצא שהשבת אבידה הוא רק להסביר חפץ חבירו, או למנוע חפץ חבירו מהפסד אבל למנוע הפסד ממון מהבירות לא מיקרי אבידת אחיך. וא"כ בנ"ד נמי כיון שאין לוקחים את בעלי ממון, ועכשו אין שהמיהיבין את בעלי ממון רק לו חפץ שנאבד א"כ יפטר מדין השבת אבידה וצ"ע. וזהנה הרמ"א (ס' רס"א סע' ב) סובר דגם במקום שפורעין קנס הוה השבת אבידה, בדין מצא בהמה רועה בין הכרמים (מובא באות ב' בארכובה) ג) ועוד יש לדון בעיר שיש בה רשות כמו עירייה שמתנהלת על פי דין תורה, ועל פי זו טוביה העיר דלבארה באופן כזה אסור לשלם עבור חבירו באופן שהבירות לא הכנים במכונן בסוף במדוחן, דהא על פי תקנת הווט"ה מחויב לשלם את הקנס כפי התקנות. ואולי אפשר לומר שאין חיוב לשלם הקנס, רק רבכה"ג שהפקח ראה וקנס בזה שיעיד התקנה, וא"כ עדיין יכול לשלם עבור חבירו ולהצילו שלא יבוא לידי חיוב הקנס, ויש לעיין בזה.

הدين לטrhoת בהם עד שיגיעו לדרשות הבעלים (זהנה בהרמב"ן פרשת כי תצא כתוב שאין מהויב להביאו לרשות הבעלים רק לרשותו והבעלים עריכים לבוא לקחתו מביתו וצ"ל דמ"ש בש"ע) הרבה שהוא מהויב לטrhoת בהם עד שיגיעו לרשות הבעלים, הינו שהוא צרייך לטrhoת להביאו לביתו, עי"כ יניע אח"כ לרשות הבעלים, ע"ש) כי בשלו הוא רשאי יותר על ממון מפני טורה גנוו, ולא בשל חבריו שהתרורה לא חסה אלא על כבוד הבריות, ולא על טורה הנוף אף טורה מרובה מאוד על שוה פרוטה אחת וכו', עכ"ל. הרי דחייב לטrhoת בלבד הוצאות כגון בעיר אהרת להוביל ללא הוצאות כגון בעיר אהרת וכדו' מטען חורג וכדו' תלוי שוב בחמלהוקת הנ"ל, ואבל צ"ע מהו הגדר ראין יכול לטrhoת כי אם להוציא ממן מהו המרחק מהו הבודד וצ"ע).

עוד יש לומר לפי מה שכתבנו דאפי' להסוברים לצורך דצרייך להוציא ממן הוא רוקא בשבותה במעותיו, אבל שאיןו בטוח במעותיו אינו חייב להוציא ממן דלא כארה בנידון דין חשב כבתו במעותיו, הרי יודע מי הם הבעלים ויודע שיבואו לקחת אבידתם. ובכח"ג ועוד מהויב להוציא ממן, דהא הבעלים חייבים לשלם לו על הוצאותיהם ובמקרה בס"ר סע"י ואף באופן שצרייך להוציא הוצאות שאינן רגילות, ובמקרה ניתיבות בס"ר ש"ג דנאמן

האבדה, אבל באופן שאין יכול להוכיח שהוציא ממן עבورو לכ"ע אין מחייב להוציא ממן ממש דלא יוכל להוציא ממן מבעל האבדה, כיון שלא יוכל להוכיח. וכמו שמדובר שאין אחד יכול להוציא ממן מבעלי בטענה שהצרכ להוציא ממן כדי שלא יזק ביתו או חפציו וכדו', ואין לדבר סוף ובאופן שmpsיד ממון אין מחייב להחזיר אבידה וכן ניל (באות נ) וכן מבואר להודיע בסוף סימן רס"ד ע"ש.

יא. מבאר הדין בנוגע לשאלת ב' האם נדרש להוציא ממן על הובלת האבדה לביתו.

הא דשאלנו האם מחייב להוציא ממן עבור הובלת המציאו בביתו (שאלת ב') הנה לבארה זה במלוקת שהבאו לנו לעיל (אות ד' וה) אי מחייב להוציא ממן עבור השבת אבידה, דlhsוברים שחייב להוציא ממן עבור השבת אבידה, א"כ גם כאן נדרש להוציא ממן עבור הובלת החפץ בביתו, כדי להסבירו, ולהסוברים (כהחות יאיר) שא"צ להוציא ממן גם כאן יהיה פטור להוציא ממן עבור השבת אבידה.

אמנם אם יכול להוביל את האבדה לביתו ללא הוצאה ממן, ואפילו בטירה מרובה, כתוב בש"ע הרב [ס"ר ד' סע"י ל"ז וו"ל]: ואצל אם לא היה מחייב לעצמו מלחמת הטורה שלא היה חפץ לטrhoת לישא אותם לביתו הוואיל והם כלים פחותים, ודמיים מועטים, ולא מפני שאיןם לפי כבודו שהוא חייב מן

וכן לדעת החויי וה תלוי בחלוקת
בהרמ"א. ע"ש.

ב) אף להפוקים דס"ל דצרים להוציא ממון עבור השבת אבידה, והוא דוקא כשהוא בטוח במעותיו וא"כ באופן שאנו יודע מי הם הבעלים של הרכוב, או באופן שחוושש שלא יהויר לו, וכגון שאין לו עדים שישלים עבورو, או שאין עדים שהיה שם פקח, א"צ להוציא ממון, וילפין זאת מהפסקוק "אפס לא יהיה בר אבינו" דשלך קודם, והיינו דהפסדר קטן שלך קודם מהוצאה ממון הרבה של חברו.

ג) גם יש לפטור מטעם אבידה מדעת. וכך שכתב הרמ"א בפרה רצה בין הכרמים, לפטור מדין השבת אבידה אם ראה פרה רצה בין הכרמים אחריו התראה (מובא לעיל באות ט) וא"כ ה"ג פטור משום שבל בעל רכב יודע דעלול הפקח לבוא ולהייבו בקנס, והוה כמותר ועומד, ובכח"ג אין חיוב השבת אבידה, ומ"מ צרייך לברר לאפשר שהכנים בסוף לחניה של שעה ונתעכט באונם, ואין זה אבידה מדעת, אבל באופן שידוע שהיה אבידה מדעת פטור לכ"ע וכמו שכחוב בהרמ"א שם.

ד) לש"י ר' ישראל המובה בפתח תשובה סי' רס"ז סק"א (הбанו לעיל באות ט) דאין דבר זה נקרא אבידך אחיך רק כשהנבד החפים עצמו מהוייב בהשבה, אבל אם החפים עצמו אינו

במינו ע"ש. אבל באופן שאינו מכיר את הבעלים בויה יש לדון אם נקרא בטוח במעותיו או לא, דהא הריחו מוחזק עבשו על החפים, וזהו ממשoon על המעות שהוציא על השבת אבידה, וא"כ לבארה בדבר שיכול עפ"י דין תורה למכור באופן שלא באו הבעלים עד ל' יום או ג' ימים כפי המבוואר בשיע"ע סי' רס"ז ע"ש, הרי"ז בטוח במעותיו דהא אם לא יגינו הבעלים לחתת החפץ ימכור את החפץ ויושם דמיו להשיב הבעלים לכשכוא ויתן סימן, ויקח מזה המעות שהוציא עליו. אבל בדבר שאינו יכול למכור עפ"י דין א"כ לבארה לא הוה בטוח במעותיו, משום דמי יימר דיבואו בעליו לחתתו בכלל. אמנם אפשר לומר דלפי מה שפסקו פוסקי ומניינו הכל המציגות (הינו דברים שאפשר לקנותם בשוק תמיד) אפשר למכור ולרשום את שוויו בפנקסו א"כ הוה בכל גונו בטוח במעותיו וכמו שכחובנו, ע"ש.

לסיכום:

לגביו שאלת א' בהא דרכוב עומד בחניה ולא שילם וuber פקח וכו'

א) יש בחלוקת ראשונים אם צרייך להוציא ממון להשבת אבידה או לא, וויליע להפוקים דס"ל דאי"צ להוציא ממון להשבת אבידה האם להתקשר לבעה"ב כדי להודיעו על אבידתו חשוב גם בן הוצאה ממון) ולהלכה פסקו הסמ"ע והשוו"ע הרב שחביב. ולהרעד"א

נادر ורക שמתחייב ממון עבור זה אין חיוב השבת אבידה ע"ז כלל.

ה) לפי מה שהבנו לעיל (באות ט) דאפשר רבעם דיש וט"ה (ו' טוביה העיר) והכל מתנהל עפ"י דין תורה, א"כ יכול להיות שכיוון שלא הכנס כסף נתחייב מדינה בקנס, ושוב אסור לאף אחד להצילו מהקנס על מנת שלמד להבא וכדו, שזה חלק מתקנות העיר. אבל צ"ע אם באמת יהיה אסור להציל את חבריו مكانם במקום שיש וט"ה, ואולי אפשר לומר ראיין אסור להנוט, אלאadam חנה ו עבר פקח או מתחייב בקנס, ובכן אין אסור לשלם לחברו שחונה שם בלי כסף וצ"ע.

ולגבי שאלת ב' האם צריך להוציא ממון עבור חובלת אבידה או לטרוח בה
 א) לגבי הוצאה ממון תלוי בחלוקת הראשונים כפי שכבתתי לעיל בסיכום לשאלת א' [אות א'].

העליה לדינא לעניין ב' השאלות:

- א. יש מה' ראשונים אי צריך להוציא ממון להשבת אבידה.
- ב. גם להפוסקים דס"ל דחייב להוציא ממון והוא דוקא כשבתו בחזרת מעותיו.
- ג. ישנו עוד טעם לפטור בין דמי אבידה מדעת. ועוד, דעת ר' ישראל המבו בפ"ת דאיינו נקרא אבידת אחיך א"כ אבד חפץ ולא ע"י שיתחייב ממון.
- ד. אף להסוברים דא"כ להוציא ממון להשבת אבידה מ"מ מטירה לא פטרה תורה.